

Jugoslovan

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 39

Ljubljana, sobota, dne 19. julija 1930

Leto I.

Brat Tone Malej na mrtvaškem odru

Veličasten žalni sprevod v Luksemburgu - Vsa Jugoslavija plaka za našim mladim junakom Velike priprave za Malejev pogreb

Ljubljana, 18. julija. Sokolski borec Anton Malej je včeraj v Luksemburgu nastopil svojo zadnjo pot. Oder v mrtvašnici bolnice sv. Terezije, na katerem je ležal, je bil bogato okrašen z vencem, poklonjenimi od vseh telovadnih organizacij, ki so se udeležile mednarodne tekme, kakor tudi od raznih korporacij mesta Luksemburga. Krasen venec je poklonil našemu Sokolu predsednik poljskega Sokola grof Zamoycki, ki je obenem pokojnika odlikoval z najvišjim poljskim sokolskim odlikovanjem. Venec so dalje poklonili: Mednarodna telovadna federacija, belgijska federacija gimnastov, francoski gimnasti, poljski Sokoli, madžarski telovadci, gimnasti iz Tourse, mesto Luksemburg, federacija luksemburških gimnastov, ki je tudi poklonila pokojniku odlikovanje in diplomu, dalje komite za organizacijo mednarodne telovadne tekme v Luksemburgu, sabljači in telovadci Luksemburga in še mnoge druge korporacije. Bilo je okoli 13 vencev, a izredno mnogo krasnih šopkov iz raznega cvetja, ki so jih poklonili ugledni Luksemburžani. Lep je tudi venec naših Sokolov.

Brata Štukelj in Oswald sta prejela v Luksemburgu nebroj kondolenčnih izjav, ki so se vpisale v posebno knjigo, katero sta vzela brata spremljevalca seboj na zadnji Malejevi poti.

Sijajen sprevod v Luksemburgu.

Svečani pogrebni sprevod se je včeraj ob 2.30 pričel pomikati izpred bolnice sv. Terezije. Zadnjo čast našemu Sokolu-borec je takorekoč izkazal ves Luksemburg, tako odlične osebnosti mesta in vse še v Luksemburgu navzoče telovadne organizacije. Sprevod je bil naravnost impozanten. Ogromna množica je tvorila špalir od bolnice do kolodvora.

Žalnega spreveda so se med drugimi udeležili častni predsednik luksemburške federacije Brasseur, luksemburški župan in zastopniki oblasti.

Na kolodvoru so luksemburški železničarji izredno lepo okrasili notranjost tovornega voza. Med sprevodom je močno deževalo. Ko je končal luksemburški župan svoj žalni poslovilni govor, je za trenotek zasijalo sonce, nakar se je nato nebo znova stemnilo, kot bi samo žalovalo za našim junakom.

Do meje so spremljali krsto zastopniki luksemburške telovadne federacije, predsednik Clement, blagajnik Kraw in Jacmar. Transport po nemških progah je bil brezhiben in hvalevredno je treba priznati, da so nemški železničarji ukrenili vse za nagel prevoz.

V Solnogradu so tamošnji železničarji odredili, da se mora krsta preložiti v drug voz, ker so na luksemburškem vagonu ugotovili neke defekte. Zato je imel vlak večminutno zamudo.

Borec Malej v domovini.

Brzovlak se je polagoma bližal meji. Na Jesenicah so izkazali našem Maleju zadnjo čast jeseniški Sokoli s starostjo dr. Obersnelom na čelu. Tudi v Kranju je tamošnje Sokolstvo z načelnikom Ažmanom pozdravilo pokojnika.

Ker je bilo ljubljansko občinstvo popolnoma obveščeno, da zveč pripeljejo Maleja v Ljubljano, so se začele že dolgo pred določenim uro zbirati pred glavnim kolodvorom ogromne množice. Bilo je vse tiho in mirno, znak, da Ljubljana žaluje za sokolskim borecem, ne samo Ljubljana, marveč žaluje tudi ves naš narod in širna domovina. Vlak je imel nad 50 minut zamude. Na peronu so bili v lepem številu zbrani mladi in sta-

ri Sokoli, kakor tudi izredno mnogo ostalega občinstva. Brzovlak je ob 8.15 zapeljal na kolodvor. Vse je zrl samo na zadnji voz, na tovorni voz, v katerem je bila shranjena krsta s pokojnikom. Zavladala je grobna tišina.

Spremljevalca brata Štukelj in Oswald sta izstopila v sokolskem kroju, oba potrti. Pozdrav je bil tih in brez besedi. Prvi podstarosta sokolskega saveza br. Gangl je segel Štuklju in br. Oswaldu v roko. Brata Štuklja pa so kmalu obkolili novinarji, katerim je dajal kratka pojasnila o zadnji Malejevi poti v domovino. Spremljevalca sta predala nato krsto Sokolu I., podstarosti Josipu Turku pa vse dokumente.

Tovorni voz so med tem odklopili ter ga odpeljali na stranski tir k poštnemu uradu. Najprej so iz voza pobrali vse vence, poklonjene v Luksemburgu Maleju. Venec so sprejeli mladi telovadci Sokola I., a šopke članice. Krsto so nato dvignili iz vagona in odnesli na mrtvaški voz, načelnik Sokola I. br. Podgornik in letovadci prve vrste. Formiral se je potem pred kolodvorom, kjer je čakala na Malejev prihod tisočglava množica.

Žalni sprevod.

Pred vozom s krsto so nosili Sokoli in Sokolice vse vence in šopke, ob vozu je stopala vrsta Sokolov, a za krsto je popolnoma srt in plakajoč korakal Malejev brat, podpiran od podstaroste br. Josipa Turka in župnega podstaroste br. Milka Krapeža, za njimi so šli v sprevodu župan dr. Puc z občinskima svet. gg. Antonom Likozarjem in Iv. Urbasom ter v dolgi vrsti Sokoli in ostalo občinstvo.

Sprevod je v največjem žalovanju krenil na Tabor, kjer je Maleja pričakovala zopet ogromna množica ljudi. Nosilci vencev so napravili pred stopnjicami špalir,

nakar so Sokoli I. dvignili krsto iz voza ter jo prenesli na katafalk, ki je bil postavljen v vestibulu. Malejev brat se ni mogel z lepa ločiti od svojega dragega in ljubljenelega Toneta. Krsto so pokrili s šopki in nato uvrstili vse vence okoli odra.

Venec Nj. Vel. kralja

Nj. Vel. kralj Aleksander I. je potom dvornega maršalata pri cvetličarni Korsika na Miklošičevi cesti naročil velik venec, ki bo na trakovih nosil to-l besedilo:

Anton Maleju sokolskemu borcu za slavo otadžbine — Aleksander I.

Pri isti cvetličarni je danes Savez Sokola kraljevine Jugoslavije naročil venec, ki je sestavljen iz cvetlic z narodnimi barvami. Vmes je encijan. Besedilo se glasi: **Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. Zadnji zdrav borcu bratu Antonu Maleju.**

Pogreb Lorca Maleja

V nedeljo ob 9. dopoldne se bo vršil sprevod izpred Tabora po vidovdanski cesti, Sv. Petra cesti, čez Marijin trg po Prešernovi ulici in Dunajski cesti na glavni kolodvor.

Ob 8.15 je zbirališče članstva v kroju, članje in naraščanje v civilu na Taboru.

Ob 11.45 je določen odhod v Bohinjsko Bistrico, kjer se bo vršil pogreb ob 4. uri popoldne.

Vsi številni nastopi sokolskih društev, ki so s imeli vršiti v nedeljo, so odpovedani v znak žalovanja.

Zastopnik kralja

Nj. Vel. kralj je odredil za svojega zastopnika pri pogrebu tako tragično umrlega brata Maleja zastopnika komandanta dravske divizije brigadnega generala Dragomira Popovića. V imenu Nj. Vel. kralja bo general Popović položil tudi venec na krsto našega luksemburškega junaka.

Ideja Panevropske se bo izvajala

Pariz, 18. julija. n. Po predaji britanskega odgovora na Briandov memorandum o panevropski uniji se je situacija vse bolj zjasnila. Odgovori velike večine evropskih držav so povoljni in ni več dvoma, da bi se velika Briandova ideja ne vzela v resno razpravo in da se ne bi pričela njena izvedba. Francoski tisk naglašja, da omogoča Briandov odgovor razpravo v vedrem in pristranskem razpoloženju, da se na tak način zamore premisliti vse ono, kar je treba pripraviti za ustanovitev unije. V britanski notji je naglašeno, da si Velika Britanija zadržuje pravico, da se posvetuje v zadevi s svojimi dominijoni, vendar pa je rečeno, da angleška vlada z največjimi simpatijami pozdravlja Briandov načrt in da je pripravljena podpirati njegovo inicijativo.

»Matine« opozarja, da je britanski odgovor tem bolj značilen, ker omenja potrebo, da se mora pokazati sodelovanje med evropskimi državami najbolj v tesnih gospodarskih stikih. »Temps« je prav tako zadovoljen z britanskim odgovorom in očitno odobrava oni odstavek britanske note, v katerem je izraženo mišljenje, da Panevropska unija ni nič manjšega pomena nego Društvo narodov in da se pač ne bo ustvarila za to, da bi postala njegov konkurent. Primerjajoč vse odgovore, ki so do sedaj bili izročeni francoski vladi, pri-

naša »Temps« njihovo oceno. List se dalj časa mudi pri odgovorih Velike Britanije, Nemčije in Italije in pravi, da je Velika Britanija razumela pomen Briandovega načrta in da se prav tako more reči o Nemčiji, ker je tudi ona v svoji notni načelno pristala na Briandovo idejo o ustanovitvi Panevropske unije. Edina neugodna točka v nemškem odgovoru je, da poskuša izkoristiti splošni evropski program za svoje posebne politične namene. Ni dvoma, pravi list, da se bo Velika Britanija postavila na stran Francije, če bi Nemčija hotela izigrati Briandov načrt o evropski uniji za svoje politične kampanje zaradi revizije diplomatskih pogodb. V ostalem, nadaljuje pariški list, Nemčija tega očitno ne zahteva, ker ve, da se ne bodo odprla vrata za razne avanture, ko gre za pacifikacijo Evrope. To bi pomenilo, da se prej, nego se Evropa organizira, spet izzove nova nevarnost. Tega pa Nemčija nikakor neče.

Ostaja samo še Italija, zaključuje Temps, ki očitno in brutalno izraža svoje zahteve po reviziji mirovnih pogodb, kar smatra za predpogoj Panevropske unije. Potemtakem samo Italija hoče revizijo in to prav gotovo ne v korist premagancev, nego v prilog onim, ki so izšli iz vojne kot zmagovalci, ki pa se niso zadovoljili z onim, kar jim je dala zavezniška zmaga.

Protižidovski nemiri v Romuniji

Bukarešta, 18. julija. n. Notranje ministarstvo je izdalo poročilo, da je tekoma včerajšnjega dne vladal po vsej Romuniji popoln mir v pogledu antisemitskih izgrediv. Vlada je med tem poslala vojaška ojačenja v Sučav, ker se tam spet pripravljajo neka zborovanja. Mesto Sučav so vojniki in orožniki obkolili. Sinoči je skušala tam skupina dijakov demonstrirati, pa je policija takoj razpršila vse demonstrante.

Bukarešta, 18. julija. n. Predsednik ministrskega sveta dr. Maniu je tekoma današnjega dne sklical sejo ministrskega sveta. Na tej seji bo notranji minister Vajda

Vojevod poročal o protižidovskih incidentih. Splošno prevladuje prepričanje, da teh agitacij in izgrediv proti Židom niso toliko krivi antisemitje, nego v prvi vrsti protidržavni elementi. Oblasti so odredile vse potrebno, posebno v Besarabiji.

Pariz, 18. julija. n. Romunski zunanji minister Mironescu je včeraj popoldne posetil francoskega ministrskega predsednika Tardieu-a. K njunemu pogovoru se pripisuje velik pomen. Razgovarjala sta se, kako bi se v Franciji plasirali romunski proizvodi.

»Karadjordje« se bo popravljaj v Tivtu

Sušak, 18. julija. k. V zadnjem času so trdili, da bo poškodovani parnik »Karadjordje« prepeljan v ladjedelnico v Kraljevo, kjer bi ga popravili. To misel so pa opustili, ker v kraljeviški ladjedelnici ni mogoče izvršiti popravila. Konstrukcija parnika se bo popravila v doku vojne mornarice v Tivtu, potem pa bodo parnik prepeljali na Sušak, kjer ga bodo popravili in spopolnili njegovo opremo. Parnik bodo vzdignili jutri v soboto, izčrpali iz njega vodo, nakar bodo šele videli, če je sposoben za plovbo. Nato ga bosta v nedeljo dva remorkerja vojne mornarice odvele v Tivat.

Sušak, 18. julija. k. Mestni načelnik sušaški je predlagal mestnemu zastopstvu, da se dovoli za častništvo in za posadko parnika »Karadjordje«, ki so tako lepo postopali ob trčenju, nagrada 10.000 Din. Ta

predlog bo predložen in odobren na prvi plenarni seji mestnega zastopstva.

Split, 18. julija. k. »Jadranska Straža« je po katastrofi parnika »Karadjordje« razposlala na svoje odseke obširno pismo, v katerem poziva odseke, naj proslave spomin ponesrečenih žrtv. Hkrati je zaprosila članke, naj zbirajo darove, ki bi jih uprava »Jadranske Straže« razdelila med rodobne ponesrečenih in oškodovanih potnikov, kakor tudi med člane hrabre posadke »Karadjordja«. Uprava »Jadranske Straže« je poslala tudi pismo kapitanu »Karadjordja« Prodanu in se mu zahvalila za njegovo hrabro nastopanje. Slednjič je »Jadranska Straža« pisala tudi Češkoslovaški sokolski zvezi v Pragi ter izrekla sožalje zaradi žrtv ob priliki katastrofe na našem Jadranu.

Kakšna bo neodvisnost Iraka

London, 18. julija. AA. Objavljena je vsebina zvezne pogodbe med Irakom in Anglijo, ki je bila pred kratkem podpisana v Bagdadu. Pogodba stopi v veljavo, ko bo sprejel Irak v Društvo narodov in ko bo potekel britski kolonialni mandat. Pogodba, ki je bila sklenjena na osnovi popolne enakosti, svobode in neodvisnosti, predvideva med obema državama skupna posvetovanja v vseh vprašanih zunanje politike, ki so skupnega interesa.

V primeru vojne obstoja pomoč Iraka Angliji v tem, da stavi Angliji na razpolago na svojem ozemlju vsa olajšanja in pomoč, v številni uporabo železnice, rečnih luk, letališč in drugih komunikacijskih sredstev. Za mir in red v Iraku in za njegovo obrambo proti sovražnikom odgovarja irakijski kralj, ki pa priznava, da je trajno vzdrževanje in obramba važnih prometnih sredstev v interesu obeh strank in se obvezuje prepustiti Angliji prostore za letališča v bližini Basre ali pa zapadno od Evfrata. V teh krajih bodo ostale še nadalje angleške čete, kar pa ne prejudicira iraške suverenitete. Angleške čete ostanejo

5 let v Hinaidi in bodo pomagale Iraku pri organizaciji bojnih sil, ki naj jih nadomestijo. Ako bo Irak potreboval inozemske instruktorje in častnike, jih bo izbral iz vrst angleških častnikov. O tej zadevi se bo posvetoval Irak z angleško posvetovalno vojaško misijo. Pogodba velja 25 let.

Prazne govornice o prevratu na Grškem

Atene, 18. julija. AA. Na pristojnem mestu kategorično demantirajo vse vesti o nekem prevratu, ki naj bi ga bili pripravljali pristaši Pangalosa. Ministrski predsednik Venizelos je izjavil, da gre samo za neznatne intrige nekaterih provokaterjev in da bo vlada znala preprečiti vsak tak poskus potom prekih sodišč.

Vremenska napoved

Dunaj, 18. julija. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Severne Alpe: Po vremenskem prevahu zelo hladno, spremenljivo z vetrom. V nekaterih krajih morebiti plohe. Na gorah snežni viharji. Južne Alpe: Po prevahu vremena najprej hladno deževno vreme, nakar sledi od zapada napredujoče zlobljanje.

Naloge društev

Pomembno in odlično nalogo so vedno imela naša nacionalna društva. Od vsega početka našega narodnega življenja so bila stebri in podlaga vsega našega kulturnega in gospodarskega udejstvovanja. Da se je razširila naša knjiga, je bila za sluga naših društev, ki so s svojimi knjižnicami in predavanji navadila naš narod na čitanje. Da je prodrila povsodi narodna zaveza, je zopet zasluga naših narodnih društev, brez katerih bi zapadlo vse naše narodno življenje v mrtvilo. A tudi na vseh drugih poljih so storila naša društva v polni meri svojo dolžnost in brez prepiravanja moremo reči, da smo vse, kar smo dosegli, dosegli po zaslugi naših društev. Bila so to prava ognjišča našega narodnega udejstvovanja, prava središča vsega našega narodnega življenja.

Pred vojno pa je mogel vsled nesvobodnih dni na teh ognjiščih ogenj samo hleti, ker ni pustila avstrijska vlada, da bi se ogenj razveljal tako, da bi v resnici ogrel ves narod. Ko nam je zasijala svoboda, so bili nekateri mnenja, da bodo sedaj postala naša društva v znatni meri odveč. Čisto napačno mnenje, ker naš nasprotno je resnica. Sedaj, ko so padle vse ovire, so mogla naša društva šele prav razviti svoje delovanje in šele sedaj je mogel na naših ognjiščih zaplapolati ogenj v tej sili, da bi se ob njem res ogrel ves narod. Ni zmanjšala svoboda nalog naših društev, temveč jih je še nasprotno povečala, ker morajo sedaj dati društva tudi to, česar pred vojno niso mogla in smela dati.

Pri izvrševanju te svoje povečane naloge pa smejo naša društva računati tudi na vso podporo države, ki se dobro zaveda, da ne more in ne sme pogrešati dela narodnih društev.

Zato tudi pravi predsednik vlade v svoji deklaraciji o narodnih društvih to-le: »Vsaka kulturna, humana in gospodarska akcija, v kolikor ni v državnih rokah, bo naša ob vsaki priliki na pomoč države, če ni nasprotna državni politiki in jugoslovanski nacionalni misli.«

Samo po sebi se razume, da naša narodna društva sploh ne morejo imeti druge intencije, ko da služijo državi in jugoslovanski misli. Zakaj ta misel je misel nas vseh in samo zaradi nje snujemo tudi vsa narodna društva in zaradi nje delamo v njih. Nacionalna misel je tista sila, ki usmerja vsa društva k enemu cilju in ustvarja iz vseh društev eno organično celoto. Vsako društvo na svojem področju, vsako društvo v svojem kraju, vsi pa za en cilj in za en namen — za napredek Jugoslavije.

Ta konstruktiven cilj vsega našega društvenega življenja mora biti danes še prav posebno poudarjen. Včasih smo ustanavljali društva tudi le iz tega namena, da bi preprečevali to, kar so hoteli storiti drugi proti nam. Zato je moralo biti delo v nekaterih društvih le negativistično. Danes pa za negativistično delo sploh ni nobenega mesta, ker ni nam treba več preprečevati zlih namer drugih, temveč samo razvijati na vseh poljih svoje sile.

Tega pa ne moremo doseči, če bi eden drugega ovrhali, temveč treba je, da eden drugega podpiramo. In danes, ko je izločen iz društvenega življenja strankarski moment, ki je tako silno škodoval delu naših društev, je mogoče doseči to sodelovanje tem lažje. Ni treba, da bi se kar na mah izlila vsa slična društva v eno celoto, ker zadostuje že to, da si slična društva ne nasprotujejo. Naj vlada med njimi zdrava tekma, ne sme pa ta tekma zavzeti tak obseg, da bi škodovala harmoničnemu razvoju društvenega življenja. Še bolj ko v nesvobodnih časih mora vzkliti sedaj društveno življenje, ker je sedaj še bolj potrebno, ko preje. Zlasti pa v tem pogledu, da bo vladal v vseh društvih duh strpljivosti in nacionalne sloge in da bodo društva postala opora nove miselnosti. Kajti ta miselnost bo tudi društvom samim v največjo korist, ker se bodo ljudje v vsej drugačni meri oklepali le narodnemu delu posvečenih društev, kakor pa so jih mogla privabljati od strankarskih prepričanj razveljavljena društva.

Najslavnejše dneve so doživljala naša društva, ko so absolutno samo živila narodni misli. Še bolj slavne dni bodo doživljala, če bodo v tej meri živila le jugoslovanski misli, ker jim ta misel jamči popoln razmah in popolno svobodo. Zato pa naj šore društva svojo dolžnost in postala bodo središča našega narodnega življenja in ognjišča ustvarjajočega patriotizma. Le v njem je jamstvo napredka,

Nemški državni zbor razpuščen

Berlin, 18. julija. d. Socijalno demokratski predlog, da se razveljavijo znane zasilne navedbe na podlagi § 48 državne ustave, je bil danes opoldne z 236 glasovi proti 221 sprejet. Državni kancelar je takoj nato objavil, da se državni zbor razpušča.

Med sejo je govoril najprej socijalno-demokratski poslanec Langsberg, da utemelji socijalno demokratski predlog za razveljavljanje zasilnih odredb in predlog nezaupnice vladi. Njegov govor je bil miren in stvaren. On je največ z državno-pravnimi argumenti oporekal, da bi imela vlada pravico uporabiti § 48 ustave. Ta člen bi se smel uporabiti samo tedaj, če je red in varnost države ogrožena. S tem, da se je vladi odklonil njen predlog za krilje potrebe, se nikjer ni ogrozila javni red. Če stanejo te zasilne navedbe v veljavi, potem bi mogla vlada na podlagi § 48 ustave delati, kar bi hotela. Langsbergu je odgovarjal notranji minister dr. Wirth, ki je dejal, da se moramo res vprašati, ali obstoji še nemški narod ali imamo samo skupine interesentov. Govornik oficijelne skupine nemških nacionalcev Oberfohrer pravi, da njegova stranka ne more imeti zaupanja v vlado in da bo zato glasovala za socijalno demokratski predlog. Vlada zato nima večine, ker upravlja davčno zakonodajstvo v čisto marksističnem duhu. Če hoče vlada kriliti primanjkljaje, si mora z zasilnimi navedbami preskrbeti prihranke. Nadaljnje potrebe pa naj pokrije s prodajo posestev, ki se dajo pogrešati. Drug voditelj nemških nacionalcev, grof Westarp, je izjavil, da on in njegova skupina ne bo glasovala za socijalno demokratski predlog za ukinitve zasilnih navedb, kakor bo to storil drugi del nemških nacionalcev pod vodstvom Hugenbergja. Svoje stališče je med drugim utemeljeval s tem, da bi razveljavljanje zasilnih navedb ne utegnulo dovesti samo do vladne krize, temveč tudi do državne krize. Ta opazka, ki je imela v mislih možnost demisije državnega predsednika Hindenburga, je izzvala veliko vznemirjenje. Govorila sta še dva ministra in nekateri poslanci, ki so branili postopanje vlade. Nato je došlo do omenjenega glasovanja. Navzočih je bilo 457 poslancev. Za socijalno demokratski predlog jih je glasovalo 236, in sicer socijalni demokratje, komunisti, del nemških nacional-

cev pod vodstvom Hugenbergja in pa »Hakenkreuzlerji«. Proti predlogu in za vlado je glasovalo 221, in sicer vladna koalicija in pa del nemških nacionalcev pod vodstvom grofa Westarpa. Brž, ko je bil znan izid glasovanja, je povzel besedo državni kancelar in prečital dekret državnega predsednika, s katerim se razpušča državni zbor. V največjem razburjenju se je dvorana počasi izpraznila.

Ad Nemški državni zbor razp

Berlin, 18. julija. I. Današnja seja državnega zbora se je pričakovala z velikim zanimanjem, ker je vsakdo vedel, da bo na njej odločeno o nadaljnjem obstoju ali razpusitvi državnega zbora. Na dnevnem redu današnje seje sta bila predloga socijalnih demokratov, po katerih bi se morala razveljaviti izjemna odredba državnega predsednika maršala Hindenburga, ki je bila izdana na podlagi ustave, in izglasovati vladi nezaupnica. Vsakdo je vedel, da bo državni kancelar dr. Brüning v slučaju, da državni zbor sprejme enega od obeh predlogov, prečital ukaz o razpusitvi državnega zbora. Od početka seje je bil izid glasovanja še docela negotov in je zavisel le od tega, koliko članov opozicije bo sploh glasovalo.

Voditelj nemške nacionalne stranke Hugenberg je včeraj skušal privedi svojo stranko do zbližanja z vlado. Pozval je vlado, da se z ozirom na težavni položaj prične pogajati z nacionalistično stranko. Tekom včerajšnjega popoldneva je imel Hugenberg daljši razgovor z državnim kancelarjem dr. Brüningom. Razgovor pa je ostal brez uspeha, ker dr. Brüning ni hotel pristati na zahtevo nacionalcev, ki so predvsem hoteli, da se razpusi sedanja vlada v Prusiji, ker vladata centrum in socijalistična stranka, ter da se sestavi docela esničarska vlada. Po tem neuspelem razgovoru je Hugenberg izjavil, da bodo nacionalistični poslanci glasovali proti vladi.

Kriza nemškega parlamenta, ki je trajala več mesecev, je bila z današnjo sejo izrpana. Parlament je bil razpuščen. Po dolgotrajni razpravi o socijalističnih predlogih glede razveljavljanja izjemne odredbe predsednika Hindenburga se je vršilo glasovanje. Socijalistični predlog je bil sprejet. Tako je bila vlada ostro poražena, toda reakcija ni izostala. Takoj po objavljenju rezultata je nemški državni kan-

celar dr. Brüning prečital ukaz državnega predsednika maršala Hindenburga, s katerim se razpušča nemški državni zbor. Seja se je zaključila ob 13. uri.

Po nemški ustavni praksi in ustavnih določilih se morajo najkasneje tekom 60 dni po razpusitvi parlamenta vršiti nove volitve.

Berlin, 18. julija. d. Nemško nacionalni poslanec baron Richthofen je izstopil iz nemške nacionalne stranke. Njegovemu zgledu bo sledilo tudi nekaj njegovih prijateljev. Prav tako bo grof Westarp s svojimi pristaši, ki jih je baje 28, ustanovil lastno stranko.

Zakon o varstvu in obrambi države

Beograd, 17. julija. I. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za vojno in mornarico podpisal zakon o varstvu in obrambi države.

Za varstvo in obrambo države se uporabijo vse državne sile in vsa materialna sredstva države in njenih državljanov. V svrhu popolnega in racionalnega izkoriščanja vseh državnih sil in sredstev se že v mirnem času odredi neobhodno potrebne priprave za splošno državno mobilizacijo, tako da se ona lahko odredi in izvede, ko bi za to nastopila potreba. Splošna državna mobilizacija obsega mobilizacijo vojnih sil, prometa, financ, industrije, poljedelstva in splošnih delovnih moči. Splošna državna mobilizacija se odredi s kraljevim ukazom in na predlog ministra vojske in mornarice ter v soglasju predsednika ministrskega sveta izvrši se po načrtu, določenem in pripravljenem v mirnem času.

Za izvršitev načrta o splošni mobilizaciji se organizira vsa država z vsemi njenimi dohodki in sredstvi. Za zaščito in obrambo države se ustanovi svet državne obrambe. Člani sveta državne obrambe so vsi ministri pod vodstvom predsednika ministrskega sveta in načelnik glavnega generalnega štaba. Svet se sestane na poziv predsednika ministrskega sveta. K seji se lahko pozovejo tudi druge osebe z namenom, da dajo svetu potrebne informacije. Inicijativo za ureditev vseh zadevnih vprašanj izdaja vojni minister ali pa tudi kateri drugi član sveta. Sklepe sveta objavlja predsednik ministrskega sveta. Dolžnost sveta za državno obrambo je v slučaju mobilizacije ta, da stavi na razpolago vojni upravi vsa sredstva, ki so potrebna za zaščito in obrambo države. V delokrog sveta spadajo tudi odreditev in izvršitev načrta za splošno državno mobilizacijo, načrta za moralno in fizično vzgojo naroda in mladine, načrta o financiranju mobilizacije, načrta o potrebnem razvoju industrije, posebno onih industrijskih panog, ki so potrebne za obrambo države, načrta o proizvajanju življenjskih potrebščin, o zbiranju teh potrebščin in njihovi uporabi in, končno načrta o uporabi onih oseb, ki niso vojni obvezniki.

Za proučevanje vseh teh vprašanj se imenuje pri ministru vojske inšpektor državne obrambe, katerega dolžnost je, da se udeležuje seji sveta državne obrambe. Ima generalni čin. Splošna mobilizacija se izvrši po posebnih navodilih, ki jih izdela vsako ministrstvo za svoj delokrog in ki jih odredi minister za vojno in mornarico. Čim se izvrši mobilizacija, se mora izvoz in uvoz vsakovrstnega materiala, ki ga rabi vojska ali pa tudi država, postaviti pod kontrolo enega izmed ministrstev, katero določi predsednik vlade. To ministrstvo vrši kontrolo nad vsem izvozom in uvozom ter onemogoča izvoz za državno obrambo potrebnih in uvoz nepotrebnih proizvodov. Državna obramba lahko oprosti vojne obveznike vojaške službe, če so zaposleni v državnih uradih, pri samoupravah, v poljedelstvu, industriji in prometu, toda le pod pogojem, da so te osebe določene za specialne posle in pa, da ni mogoče najti drugih oseb, ki bi mogle opravljati te posle in ki niso vojni obvezniki.

Pri armijskih oblastvih se ustanovijo posvetovalni organi, industrijski odbori pod vodstvom komandanta armijske oblasti. V te odbore se imenujejo po en zastopnik ministrstva za trgovino, obrt in industrijo, ministrstva za socialno politiko in prometnega ministrstva, nadalje po en zastopnik industrije, trgovcev, obrtnikov in delavcev. Ti odbori se sestanejo po potrebi na pozive njihovih predsednikov.

V pogledu prehrane vojaštva in drugih državljanov poslujejo v slučaju mobilizacije kot vrhovni kontrolni organi banovinske, sreske in občinske uprave. Njih dolžnost je, da zberejo statistične podatke o poljedelski kapaciteti njihovega ozemlja. Pri vsaki banovinski upravi in pri upravi mesta Beograda se postavi poseben odbor za prehrano. Slični odbori se imenujejo tudi pri sreskih načelnikstvih in v vsaki občini. Njih dolžnost je, da pregledajo in pravočasno preskrbijo živilske zaloge, kakor tudi da v slučaju mobilizacije skrbijo, da se vsa zemljišča obdelajo, gojijo in pravilno razvijajo, da bo celokupna organizacija državne obrambe pravilno delovala, ko nastopi mobilizacija, se bo po potrebi vršil popis ljudstva, živine, materiala, kakor tudi popis vseh vrst hiš, zgradb, tovarn in vseh drugih podjetij. Kdor ob takih popisih ne bo dal točnih podatkov, bo kaznovan po § 44. vojno - kazenskega zakona. Vsaka iznajdba, ki je pomembna in koristna za obrambo države, se mora najprej ponuditi v odkup državi. Če izumitelj ne bo hotel pristati na višino odkupnine, ima vrhovni svet za državno obrambo pravico, da odobri ali pa prepove uporabo nove iznajdbe. Če bi pa izumitelj svojo iznajdbo prodal kakoli tuji državi, bo kaznovan po § 44. vojno - kazenskega zakona. Kdor bi v mobiliziranem ali pa v vojnem stanju države nagovarjal k stavki osebe, ki so zaposlene v podjetjih, potrebnih za državno obrambo, bo kaznovan po § 115 kaz. zakona.

Zadušnica za žrtve »Karadjordja«

Sožalje Beograda in vse Jugoslavije rodbinam ponesrečenih Sokolov — Zasluge legendarnega junaštva naših pomorščakov in sokolske discipline

Beograd, 18. julija. Društvo jugoslovanskih turistov je priredilo danes ob 9. dopoldne svečano zadušnico žrtvam ponesrečenega »Karadjordja«. Katoliška cerkev je bila nabito polna ljudi. Zadušnico je služil beograjski župnik dr. Wagner ob asistenci dr. Velasica in Juretića. Navzoč je bil tudi beograjski nadškof dr. Rafael Rodić. Kralja je zastopal kapetan vojne ladje ordonančni oficir Tiašin Mundorfer. Prisotni so bili tudi zastopniki najvišjih oblastev. Češkoslovaško poslanstvo je zastopal svetnik poslaništva Ševtika z velikim številom članov češkoslovaške kolonije v Beogradu. S poljskega poslaništva je zadušnici prisostvoval ataše za tisk Belinka. Beograjsko občino je zastopal kmet-pravnik Protić. Razen tega so bili pri zadušnici zastopniki vseh kulturnih, nacionalnih, gospodarskih in profesionalnih društev. Po zadušnici je predsednik »Jugoslovanskega turista« Stanko Banić imel pred cerkvijo ta-le govor:

Tužni zbor! Ko so po Vidovdanu, po onih divnih vseslovanskih revijah, kakršnih dozdaj še ni videl ne doživel slovanski jug, odletele proti morju sokolske legije Čehoslovakov, Poljakov in drugih milih nam Sokolov, ko so se vznemirili nad lepoto naših dežel in našega morja in v opojno ljubezni in bratstva jugoslovanskih sre vračali na svoje domove, so iznenada sredi tihe in jasne noči, obsijane po mesečini našega Jadrana, doživeli katastrofo, ki je zavila v črno naše Primorje in izzvala globoko bol v vsem jugoslovanskem, češkoslovaškem in poljskem svetu. Italijanska ladja »Francesco Morosini« se je zalepela v prvaka naše potniške mornarice »Karadjordja«, pri čemer je našlo smrt 5 nedolžnih žrtev, več drugih pa je dobilo hujše ali lažje rane. In da ni bilo legendarne prisotnosti duha in junaštva naših pomorskih častnikov in mornarjev, da ni bilo edinstvene discipline vseh slovanskih Sokolov, bi bilo sto izletnikov naših dragih gostov skupno z našim najlepšim in največjim potniškim parnikom brez usmi-

ljenja in brez rešitve pogoltnilo morje. Za pokoj duš nepozabnih žrtev, umrlih v Pašmanskem zalivu pri Biogradu na moru, je Beograd, prestolnica kraljevine Jugoslavije, danes iz globine svoje duše in iz toplice svojih src molila k Bogu. Našim milim pokojnikom, bratom in sestram Sokolom iz bratske in zavezniške nam češkoslovaške države naj bo slava in večna hvala, naj jim bo svež spomin med nami. Slava jim!

Prosim predstavnika češkoslovaškega naroda svetnika Ševtika, ki je tu med nami, da izrazi rodbinam ponesrečenih češkoslovaških Sokolov in bratskemu češkoslovaškemu narodu iskreno in globoko sožalje našega prestolnega Beograda in vsega jugoslovanskega naroda v njih veliki nesreči in bolesti. Na koncu mi dovolite, da se spomnim z dolžno hvaležnostjo, s priznanjem in občudovanjem vseh onih, ki so s svojim junaštvom in velikim razumevanjem dolžnosti rešili življenje naših potnikov in našega ranjenega »Karadjordja« in jih oteli iz morskih globin, katastrofe in propasti. Čast in slava kapetanu Prodanu in našim divnim mornarjem. Živeli!

Poljski predlog za srednjeevropsko gospodarsko zvezo

Praga, 18. julija. n. Poljski poslanik v Pragi je včeraj popoldne izročil namestniku češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Krofti predlog poljske vlade o ustvaritvi srednjeevropske gospodarske zveze. Ta nota je docela ista, kakršne so bile one, katere so zastopniki poljske vlade izročili tekom včerajšnjega dne vladam v Budimpešti, Bukarešti in Sofiji, predvčerajšnjim pa jugoslovanski vladi.

Mirnejši položaj v Egiptu

London, 18. julija. AA. Po zadnjih vesteh iz Egipta se je položaj izboljšal. V Aleksandriji so bile nove demonstracije nacionalistov, ki pa jih je redarstvo razpršilo, ne da bi moralo seči po orožju.

Kairo, 18. julija. n. Vest o ostavki vlade Sidki paše se odločno dementira.

Anton Kristan

Ljubljana, 18. julija.

Danes dopoldne je Ljubljano pretresla vest, da nas je odlični borec in propagator zadružne misli med delavskimi sloji, publicist in politik, minister n. r. Anton Kristan za vedno zapustil. Umrli je v četrtek 17. t. m. ob 10. po noči v svojem stanovanju na Miklošičevi cesti. Bolehal je že dalj časa. Iskal je zdravja po raznih zdraviliščih, a pred 10 dnevi ga je težka bolezen priklenila na bolniško posteljo. Podlegel je bolezni, kljub temu, da je kazal do zadnjega veliko odpornost.

Kaj je pomenjal pokojni Anton Kristan v našem javnem življenju, je vsakomur — osobito našim zadrugarjem — dovolj znano.

Pokojni se je rodil 31. januarja l. 1881. na Viču pri Ljubljani kot sin priprostega železniškega delavca, ki je imel skromno hišico in nekaj zemlje. Ko je dovršil 5 raz-

vzgat delavske sloje za svoje cilje in ideje. Poleg raznih člankov v socialističnem tisku, je izdal nad 30 raznih brošur, ki obravnavajo s praktičnega vidika najaktualnejše socialne probleme, v prvi vrsti pa zadrugniško vprašanje. Od leta 1911. je izdal in sam po večini pisal »Zadrugni koledar«, ki je moral med vojno prenehati, a je po vojni znova začel izhajati. Izdal je za delavsko mladino in delavce sploh beletristični mesečnik »Pod lipo«. Zadnje njegovo največje publicistično delo je bilo »O delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem.« To delo obravnava dobo od 1848. do ustanovitve jugoslovanske socialne demokratične stranke (1896.) Knjiga vsebuje lepe zgodovinske podatke o borbah našega delavstva.

Pokojni Anton Kristan je bil načelno

socijalist-marksist. Zastopal pa je dosledno desničarsko strujo. Bil je napram vsakomur lojalen ter je vpošteval tudi mnenje nasprotnika.

O pokojnikovi smrti sta bila včeraj med ostalimi obveščena dvorni maršal in glavna uprava Zadrugnega saveza v Beogradu. Pokojnik je zapustil pisano oporoko, ki bo jutri v soboto ali prihodnje dni odprta na okrajnem sodišču v Ljubljani.

Njegovo geslo je bilo: »V skupnosti je zamenjen uspeh! Brez vzorov in vzornikov, brez stika z naprednejšimi, brez zadrugne izobrazbe — ni napredka!«

Pogreb pokojnega Antona Kristana bo v nedeljo 20. t. m. ob 3. popoldne izpred hiše žalosti na Miklošičevi cesti.

Blag mu spomin; žalujoči rodbini naše sožalje!

Zadnji trenutki brata Maleja

Vsi že upali, da ozdravi, ko je nenadoma nastopila smrt — Sožalja tujih deputacij

Včeraj zjutraj je prispel z Jesenic telegram, ki so ga poslali naši Sokoli vračajoči se iz Luksemburga: »Prihod v Ljubljano z brzovlakom ob 9-04. Nič sprejema!«

Akoravno se je zvedelo šele zadnji hip za prihod naših zmagovalcev, se je zbralo na kolodvoru veliko število občinstva, med katerim smo opazili tudi ministra pravde gosp. Milana Sršića v spremstvu bana inž. Dušana Srneca.

Od Sokolov je bil tu L. podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije br. Engelbert Gangl, starosta ljubljanskega Sokola br. Bogumil Kajzelj, v zastopstvu staroste podstarosta Sokola L. br. Josip Turk, starosta gorenjske sokolske župe br. France Dolenc in mnogo drugih Sokolov, zlasti telovadcev. Na vseh obrazih se je videla globoka potrnost in nestrpnost pričakovanja. Nihče ni vedel, kdo se vrača, tudi nismo vedeli, ali imajo krsto pok. br. Maleja seboj.

Ob splošni napetosti je točno ob 9-04 privozil vlak na postajo. Na oknih so se prikazali žalostni obrazi naših Sokolov. Nobenega vzklika, nobenega pozdrava! Takoj nato so izstopili, nemo in solzami v očeh smo si segli v roke. Na kolodvoru so se tvorile grupe, ki so obkolile posamezne člane naše ekspedicije, da od njih zvedo podrobnosti o luksemburški tekmi. Zlasti je vse zanimala tragična smrt br. Maleja. Vrnili so se dr. Murnik, Primožič, Šumi, Antosiewicz, Žilič, G. Zupančič, Drganc in Leo Čebular ter z njimi župni načelnik br. Vrhovec Lojze, ki jih je pričakoval na Jesenicah, da jih obvesti o pripravi za pogreb.

Br. Ban je odpotoval iz Münchena v Prago na prednjaški tečaj, naš sodnik br. Macanovič pa že iz Luksemburga v Darmstadt, vendar pride na pogreb v Bohinjsko Bistrico.

Krsto s pokojnim br. Malejem so morali pustiti v Luksemburgu, ker niso mogli vzeti s seboj, dokler ne pride dovoljenje za prevoz v Jugoslavijo od naše vlade, na katero so se telegrafsko obrnili. Luksemburška vlada in ravno tako nemška so dale brez nadaljnega dovoljenja; dovoljenje od nemško-avstrijske vlade je blagohotno izposloval telegrafsko nemško-

govoril, vendar svojega telesa sploh ni čutil.

Zdravnik in jaz sva ga spremila v bolnico sv. Terezije, kjer so takoj izvršili rentgenološko fotografijo. V bolnico je prispel takoj za nami br. Zamoyški in njegova snaha. Zdravnik nam je povedal, da je hrbenica nekoliko zasukana, da pa ne more po fotografiji konstatirati, ali je mozeg lediran. Izrazil je svojo bojazn, radi dejstva, da je Malej izgubil čut. V veliki žalosti in brigi smo ga morali zapustiti, ker nam niso hoteli dovoliti, da ostanemo čez noč pri njemu. Pri njemu je ostala le usmiljenka in neki Ličan, delavec v neki tovarni v Luksemburgu, ki je bil kot rekonvalcent v tej bolnici. Maleju so dali iztezalni povoj na glavo in na noge, ki ga je imel na sebi do smrti. Le tu pa tam so mu ga za kratek čas dvignili, ko ni mogel več vzdržati in je imel občutek, da ga bo zadavilo.

V nedeljo sem šel že zgodaj zjutraj v bolnico in sem našel pri njemu že br. Smrtnika. Ostala ga, na izrecno prepoved zdravnika niso smeli obiskati, da bi se preveč ne razburil. Tožil je, da je noč jako težko prespal, vendar se je živo interesiral za potek tekme in je z vidnim veseljem sprejel vest, da je njegov najmilejši prijatelj br. Primožič prvak. Bil sem ves dan pri njemu, s kratkimi presledki, ki sem jih uporabil za svoje dolžnosti kot »maršala«. Ves dan in tudi kasneje do svoje smrti ni zavžil ko limonado in nekaj kave. Zvečer mu je dal zdravnik injekcijo, nakar smo ga morali zopet s težkim srcem pustiti preko noči samega.

V ponedeljek so naše nade oživele. Po dobro prespani noči se je počutil jako dobro. Ko sem prišel po kosilu zopet k njemu, je mirno spal. Vrnil sem se ob pol 5. z br. Smrtnikom in Osvaldom. Našli smo ga precej svežega. Tudi čut se mu je počasi vračal ter je zaradi tega celo zdravnik izrazil upanje, da okreva in da ima morda samo kontuzijo hrbenice. Vendar nas je opozoril, da bo stvar dolgotrajna, v najboljšem slučaju dva mesca. Veseli smo bili, da bo rešen naš Malej ter sklenili, da ostane br. Osvald pri njemu, dokler se ne bo vrnil domov.

avstrijski konzul v Luksemburgu. V Luksemburgu sta ostala br. Osvald in Štukelj, da uredata vse potrebno radi prevoza v domovino. Zdej nam je bila šele jasna brojavka, ki je prišla včeraj iz Luksemburga: »Odhod iz Luksemburga četrtek ob 16. uri, prihod v Ljubljano verjetno petek ob 20. uri. Osvald.« Po tej brojavki in po brzovjavi, ki je prišla včeraj zjutraj iz Münchena: »Odhod s krsto br. Maleja danes ob 8-15, prihod v Ljubljano ob 19-36 Štukelj« smo lahko sklepali, da so bile vse poteškoče radi prevoza odstranjene ter da se br. Malej nahaja na potu domov.

Potni maršal naše ekspedicije br. L. Čebular pripoveduje: »V soboto popoldan, po strašnem padcu pok. br. Maleja na trdo, tanko blazino iz plutovine, ko je obležal brez zavesti, smo bili vsi obupani. Med prvimi je priskočil k njemu br. Zamoyški in njegova snaha s. Jadviga Zamoyška, ki sta se ves dolgi čas do prihoda rešilnega avta, kleče trudila okoli ponesrečenega. Malej je prišel kmalu k sebi, vendar smo ga pustili po naročilu zdravnika na licu mesta. Br. Zamoyški mu je vtil v usta nekoliko konjaka, nakar si je Malej toliko opomogel, da je

Zbirajte za Malejevo mater!

Za zmago svoje domovine je dal naš mladi Sokol Malej svoje življenje. Vsi se priklanjamo pred veličino te žrtve, toda oddolžiti se bratu Maleju ne moremo več. Zato pa je tem večja naša dolžnost, da se pobrigamo za Malejevo mater, kateri je bil naš prerano umrli junak edina podpora.

Zbirajte zato za Malejevo mater! Naj spoznajo slovenske matere, da zna slovenski rod ceniti matere naših junakov! Malejevo skrb za svojo mater mora prevzeti jugoslovanski narod, za čegar slavo je tudi Malej žrtvoval svoje ime.

Zato zbirajte za Malejevo mater!

Da ta poziv podkrepi tudi z dejanjem, je lastništvo »Jugoslovana« sklenilo, da daruje za Malejevo mater prvi tisočak ter obenem naročilo upravi »Jugoslovana«, da zbira darove in jih objavlja v »Jugoslovanu«.

Sledite temu primeru in darujte za Malejevo mater!

Četrtnska vožnja za udeležence pogreba

Vsem bratskim društvom! Ministrstvo saobračaja je dovolilo z odlokom M. S. Br. 14012 od 18. julija četrtnsko vožnjo ceno s. Sokolem udeležnikom pogreba br. Maleja v Ljubljani in Boh. Bistrici na območju ljublj. direkcije, ki velja od 19.—21. julija. Društva naj izstavijo vsakemu udeležencu tozadevno izkaznico, opremljeno z društvenim žigom (ako nimate tiskovine, napravite si jih sami), ki ga opravičuje pri napotu do naku-pa polovične vozovnice. Ob povratku se da vozovnico samo žigosati v Ljubljani, oziroma postaji Bistrica Bohinjsko Jezero s postajnim žigom.

SAVEZ SKJ.

Kmetijski praznik na Krškem polju

Kmetijskega praznika na Krškem polju v nedeljo dne 20. julija se udeleži zastopnik hrvaškega seljaštva čiča Karlo Kovačević, podpredsednik bivše H. S. S. Na krškem zborovanju bo predaval gospod dr. Pivko iz Maribora o pomenu Kmetijskega Sokola in njegovi organizaciji v Sloveniji.

Novo mesto pozdravlja naše učitelje

Novo mesto, 18. julija.

Dolenjska metropola, Novo mesto, doživlja danes izreden praznik. Po 20 letih, prvič v svoji svobodni domovini, pozdravlja v svoji sredi naše učitelstvo iz širne Dravske banovine, ki se je sestalo na X. redno skupščino UJU poverjenišstva Ljubljana, da razpravlja o aktualnih problemih sodobne vzgoje, da se razgovarja o stanovskih vprašanjih in da okrepi svojo že sedaj močno organizacijo.

Novo mesto si je v pozdrav našega učitelstva nadelo svečano obleko. Vse je v državnih zastavah. Voditelji organizacij, člani poverjenišstva in člani ožjega sosveta so prispeli v Novo mesto že z jutranjim vlakom. Na kolodvoru jih je presrečno pozdravilo mnogoštevilno novomeško učiteljsko s predsednikom krajevne organizacije g. Viktorjem Pirnatom na čelu. G. Pirnat je pozdravil dole goste in tovariše v imenu novomeškega učiteljskega sveta in imenu občine kot občinski svetovalec.

S popoldanskim vlakom in deloma z avtobusom podjetja Kos so prispeli predsedniki vseh 34 okrajnih učiteljskih društev. Ob 5. popoldne je poverjenik UJU g. Andrej Škulj otvoril sejo sosveta v telovadnici novo zgrajene moderne osnovne šole. Telovadnica je bila bogato okrašena z zelenjari in državnimi zastavami; nad zborovalnim odrom je bila slika Nj. Vel. kralja, prav tako okrašena. Te seje se je udeležilo 13 članov ožjega in 28 članov širšega sosveta, kakor tudi mnogo učiteljev. Svet je v glavnem razpravljal o razdelitvi referatov. Predlogi, ki so jih poslala posamezna učiteljska društva, so bili odkazani odsekom, da jih prouče in o njih sklepajo.

Z večernim vlakom je prispelo v Novo mesto veliko število učiteljev. Bilo jih je nad 200.

Koncert učiteljskega pevskega zbora se bo vršil jutri v soboto ob 9. zvečer v telovadnici osnovne šole. Za koncert je med novomeškim prebivalstvom veliko zanimanje in upamo, da bo ta koncert dosegel znaten moralni in materialni uspeh.

Kuhinjsko posodo

po najnižjih cenah in v največji izbiri, kot emailirana, aluminijasta itd. nudi trdka z železnino

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petrac 35

Boj za kruh v velemestih

Boj za vsakdanji kruh je težak, najtežji in najtrši pa je boj za kruh za samostojne ženske v velikih mestih, kjer je konkurenca moških in žensk tudi za najmanjši zaslužek komaj še vzdržljiva. Zato pa morajo moški in ženske posegati po vseh sredstvih, da se obdržijo na rhu.

Veka operetna pevka v Berlinu n. pr. se je prehladila, da se je morala zdraviti cele tedne. Ko pa je vstala, je s strahom opazila, da je izgubila svoj glas, s tem pa tudi svoj kruh. Vsi napor zdravnikov so ostali zastoj. V težki sili pa se je pevka domislila, da ima lepe noge. Zato je pazljivo pregledovala časopise, če bi se mogoče našla v časopisu oglas tvornice za nogavice, poleg oglasa pa sliko v nogavico obute ženske noge. Pevka je takoj odšla v tvornico, kjer se je predstavila ravnatelju s svojo nogo in tvornica jo je res sprejela kot model za noge za reklamo za svoje nogavice. Služba je bila prav dobra, tako da nekdanja pevka ni zaslužila nič manj kakor pri gledališču. Na ta način si služi v velikih mestih na stotine žensk svoj kruh.

V velikomestnih hotelih se je pojavila v najnovejšem času še neka druga novost. Pred vhodom v hotel stoji oseba, oblečena v običajno vratarstvo uniformo in pokrita z vratarstvo čepico. Ta oseba je ženska, ne več moški. Hotelski ravnatelji pravijo, da ženske vratarice svojo službo še bolje opravljajo kakor njihovi moški tovariši.

Posebna vrsta novih ženskih poklicev v velemestih je tudi ta-le: V velikih izložbah se kre-tajo predavateljice, ki z izbranimi besedami razlagajo občinstvu razne novosti, ki jih ima trgovina. Ena ženska razkazuje in opisuje električne sesalke za prah, druga razlaga nov kuhinjski aparat itd. Spretno predavateljice so jako dobro plačane.

Drugod vidiš zapet v izložbi brivca, ki ženski kodra lase. Seveda z najnovejšim aparatom. Moških in ženskih gledalcev seveda ne manjka, pa se je že dogodilo, da je kakšen podjeten stric iz Amerike res stopil v trgovino, ampak ne da kupi aparat, ampak da odpelje s seboj lepo razkazovalko kot svojo nevesto.

V mestih, kjer je dovoljena trgovina na ulicah, se pojavljajo tu in tam prodajalci, ki prodajajo razno drobnarijo: torbice, ogledalca, dišave itd. Ne traja dolgo, pa že pristopi k njemu vitka in elegantna dama, debelušasta kuharica in starejša gospa. Kjer pa postojajo dve ali tri osebe, se jih kmalu nabere več. Vsi poslušajo nekaj časa razlaganje prodajalca, potem pa začno kupovati. Kupuje vitka, elegantna dama, kupuje debelušasta kuharica in kupuje starejša gospa, kupujejo pa tudi drugi ljudje. Nihče pa ne sluti niti v sanjah, da so prodajalec in vitka dama in debelušasta kuharica in starejša gospa domenjeni in dogovorjeni, da vzbujajo v občinstvu veselje do nakupa. Takih »doppinge-žensk je v velemestih na stotine, ki vse prav dobro zaslužijo.

Tudi pri zobozdravnikih se je našel za ženske dober zaslužek. V velikih ordinacijskih sobah sede navadno starejše ženske, ki bolnike sprejemajo z največjo ljubeznivostjo in najdejo za vsakogar prijazno in tolažilno besedo, tako da bolnikom njihove bolečine kar odležejo, da gredo čisto mirni v ordinacijo, kjer brez strahu in obotavljanja pokažejo zdravniku svoje bolne

zobe. Tako učinkujejo dobre in prijazne besede starejših žensk v čakalnici. Zenske, ki opravljajo ta poklic, so večinoma nekdanje bolniške strežnice, ki svojega naporenega posla ne zmagujejo več, s prav prijaznimi besedami pa še vedno lahko bolnike tolažijo. Zobozdravniki pa tudi dobro cenijo delo teh samaritank in jih pošteno plačajo, ne glede na napitnine, ki tudi niso nizke.

Moderni kmet

Praški listi objavljajo prav zanimivo zgodbo o modernem kmetu, ki je dočkal častitljivo starost 70 let, ni pa zapustil svoje domače vasi še nikdar, razun če se je peljal na semenj. Bral ni nikdar nobene knjige in nobenega časopisa. V časopisih so ga zanimale le cene živine in cene zelenjave.

Kar na lepem pa se je znašel naš moderni kmet — Bacher mu je ime — pred sodiščem. Obtožili so ga, da je poskušal ubiti svojo ženo in njenega ljubimca. Ker je pa slabo meril in zadel ženo in njega le bolj od strani, ga niso posebej kaznovali. Konečno so se vsi sporazumeli in »stari« je zopet lahko ponavljal svoj priljubljeni izrek: »Mi smo moderni ljudje, ki znamo živeti«. Tako je povedal stari mož tudi pred sodiščem.

Po smrti svoje prve žene se je bil namreč stari Bacher oženil s svojo dekle. To je bilo krepko in zdravo kmečko dekle, polno življenja. Ona je bila stara 28, on pa 70 let. Oženil pa se je, kakor je izjavil pred sodiščem, le zaradi svoje komodnosti. H komodnosti pa je prištevval poleg dobre jedi in pijače tudi svojo ženo. Spočetka je teklo vse gladko in rodil se mu je tudi sin, ampak polagoma se je zgodilo, da je bila potreba po komodnosti večja kakor želja po zakonskih dolžnostih in ljudje so začeli govoriti, da ima mlada žena za hrbtom svojega starega moža še nekega ljubimca. S tem se je žena shajala na skrivaj, toda stari Bacher tudi ni bil neumen in je kmalu uganil, koliko ura bije. »Pa kaj sem hotel, gospod predsednik,« je rekel stari kmet pred sodiščem, »žena je bila sicer dobra in pridna in tudi kuhala je izvrstno in gospodinjala je naravnost vzorno. Razumel sem tudi to, da si je želela mlajšega moža, kajti jaz sem moderen človek. Jaz pač nisem našel nobene, ki bi bila znala tako dobro kuhati in ki bi se tako spoznala pri živini. No, če je pa že tako bilo, sem ji pa enkrat le rekel, da se mi nič kaj ne ljubi preganjati jih iz njunih skrivališč ali pa se delati bedaka, ker nočem biti starokopitnež. Jaz pljunem na zvestobo, samo da imam svojo dobro hrano.« — »Ali mi daš to črno na belem?« je ona vprašala. »Zakaj pa ne, sem rekel, pa sva se zmenila in podpisala. Vse bi bilo na ta način dobro, če le žen-

ska ne bi bila tako radovedna. Nekdo ji je namreč zašepetal na uho, da sem spremenil svoj testament, in zato sta se oba spravila nad mojo omaro. Jaz sem jih slučajno zalotil, takrat me je popadla jeza in zagrabil sem puško in sprožil. Če se imata že rada, no, naj bo, kajti jaz sem moderen kmet, ampak da se mi kdo spravi nad mojo omaro, ne, tega pa nikoli!«

Originalna kazen

V mestecu Betlehemu v Zedinjenih državah je neki možakar začel dvomiti nad zvestobo svoje žene in je zahteval ločitev zakona. Sodnik je bil že na tem, da izreče razsodbo možu na korist, ko se je žena pritožila proti možu tudi s svoje strani. Sodnik je dolgo premišljeval in ugibal, komu bi dal prav, nazadnje se je pa odločil za sledečo razsodbo:

»Obe stranki sta se za časa svojega skupnega življenja obnašali tako nemoralno, da ne morem dati nobeni prav, ker obe zaslužita kazen. Kot kazen pa izrekam za oba: Zakon ostane in se ne razveljavi!«

Lastnina.

Nemški grenadir je klestil leta 1867 češkega kmeta, ki je ravno hotel skrit svoje prihranke. To vidi polkovnik in vpraša vojnika: »Zakaj biješ kmeta?« Odgovor je bil: »Gospod polkovnik! Ta lopov nam hoče ukrasti svoj denar!«

Umrl nam je danes ob 20. uri naš dragi atek, gospod

ANTON KRISTAN

V Ljubljani, dne 17. julija 1930.

Cvetko, Boris, Dušan
sinovi.

Anka
soproga.

Mestni pogrebni zavod
v Ljubljani.

33

Trgovce z bakrorezi je vsako leto po večkrat delal dvo- ali trodnevne izlet v družbi slikarjev, ki so po njegovih navodilih risali pokrajine in razvaline. Znal je spretno zagrabiti, kar je utegnilo ugajati občinstvu, ter prinašal s teh potovanj slike, ki so bile potem dokončane v ateljeju in duhovito gravirane ter predstavljale bakroreze s krvavcem ali v barvah, s katerimi je delal dobre kupčije. Po teh skicah je dal izdelovati tudi okraske nad vrati in oklepe pri oknih, ki so se prav tako in celo bolje prodajali nego dekorativna dela Huberta Roberta.¹

To pot je hotel vzeti s seboj grajana Gamelina, da bi skiciral tovarne po naravi, tako zelo je bil porotnik v njegovih očeh dvignil ugled slikarja. Izleta so se udeležili še drugi umetniki, graver Desmahis, ki je dober risar, in obskurni Filip Dubois, ki je bil izvrsten delavec v Robertovem žanru. Grajanica Elodija s svojo tovarišico Hasardovo sta spremljali umetnike, kakor je že bila navada. Jean Blaise, ki je umel družiti s skrbjo za svojo korist tudi brigo za svojo zabavo, je bil povabil na ta sprehod tudi grajanico Thévenin, igralko v gledališču Vaudeville, o kateri je bilo znano, da je njegova ljubica.

X.

V soboto ob sedmih zjutraj je potolkel grajan Blaise z ročajem svojega korobača na vrata ateljeja, v črnem dvorogeljniku, škrlatnem telovniku, kožnatih do-

kolenkah in zaviranih rjavih škornjih. Grajanica vdova Gamelinova je vljudno kramljala z grajanom Brotteauxom, dočim si je Evarist pred koscem zrcala zavezoval belo kravato.

»Srečno pot, gospod Blaise,« je izpregovorila grajanica. »Toda, ker greste slikat pokrajine, vzemite vendar s seboj še gospoda Brotteauxa, ki je slikar.«

»No, grajan Brotteaux, pa pojdite z nami,« je dejal Jean Blaise.

Ko je dobil zagotovilo, da ne bo v nadlego, je Brotteaux sprejel, saj je bil družaben človek in prijatelj razvedrila.

Grajanica Elodija se tudi ni ustrašila štirih nadstropij ter je prišla poljubiti grajanico vdovo Gamelinovo, ki jo je nazivala svojo dobro mater. Bila je čisto belo oblečena in dišala je po sivki.

Na trgu je čakala stara potna kočija z dvema konjema in s spuščeno streho. Roza Théveninova je sedela zadaj z Julijano Hasardovo. Elodija je ponudila prostor na desni igralci, sama je sedla na levo ter med obe posadila drobceno Julijano. Brotteaux je sedel od zadaj, nasproti grajanici Thévenin, Filip Dubois nasproti grajanici Hasard, Evarist pa nasproti Elodiji. Filip Desmahis s svojim atletskim trupom pa se je spravil na kozla, levo od kočijaža, ki se mu je čutil, ko mu je pripovedoval, da rastejo v neki ameriški deželi jetrnice in safalade na drevesih.

Grajan Blaise, izboren jahač, je jezdil na konju daleč spredaj, da bi ušel prahu kočije.

Čim dalje so kolesa brzela po predmestnem tlaku, tem bolj so popotniki pozabljali svoje skrbi; ko so pa uzrli polja, drevje, nebo, so jim bile misli samo še smeh in milina. Elodijo je obšla misel, da je rojena, da bi redila kokoši ob strani Evarista, ki bi bil mirovni sodnik v kakki vasi, ob bregu reke, blizu gozda. Obcestni

bresti so hiteli na potu mimo njih. Ko so se pripeljali v kako vas, so se zaletavali psi ovčarji od strani proti kočiji: ter lajali konjem pod nogami, velik dolgoderlovski pes, ki je ležal povprek čez cesto, pa se je le nerad umaknil; kokoši so se plašile in poletavale, hiteč čez cesto, da bi zbežale; gosi so se počasi oddaljevale v strnjenih četah. Zamazani otroci so strmeli v dirjajočo kočijo. Jutro je bilo vroče, nebo vedro. Razpokana zemlja je čakala dežja. Izstopili so pri Villejuifu. Ko so šli skozi trg, je stopil Desmahis k prodajalki sadja, da bi kupil češenj, hoteč z njimi osvežiti grajanke. Prodajalka je bila čedna: Desmahisa ni bilo več na izpregled. Filip Dubois ga je poklical s pridevkom, ki so mu ga splošno dajali njegovi prijatelji:

»Ej! Barbaroux!... Barbaroux!«

Pri tem osovraženem imenu so ljudje, ki so jih srečavali, napeli ušesa in na vseh oknih so se prikazali obrazi. In ko so ugledali mladega, lepega moža, ki je prihajal od prodajalke z odprtim telovnikom, s frfotajočo ovratnico na atletskih prsih, nesoč na ramenih koš češenj, suknjo pa obešeno na palici, so ga sanskuloti, misleč da je izgnani žirondist, zgrabili in bi ga bili siloma odvedli na občinski urad v kljub njegovim ogorčenim protestom, da niso stari Brotteaux, Gamelin in vse tri mlade ženske izpričale, da je grajanu ime Filip Desmahis in da je bakrorezec in dober jakobinec. Osumljenec pa je vendar moral pokazati svojo državljansko izkaznico, ki jo je le čisto slučajno nosil pri sebi, zakaj v teh stvarih je bil silno zanikr. Za to ceno se je osvobodil iz rok domoljubnih vaščanov brez večje škode, samo eno njegovih čipkastih zapestnic so mu bili iztrgali; ampak ta izguba je bila lahka. Prejel je celo opravičila narodnih gardistov, ki so ga bili najbolj krepko pograbili in ki so govorili o tem, da ga odnesejo v triumfu na občinski urad.

Borzna poročila

dne 18. julija 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 18. jul. Amsterdam 22:655, Berlin 13:4475-13:4775, Bruselj 7:8784, Budimpešta 9:8822, Curih 10:9590, Dunaj 7:9478-7:9778, London 274:25, Newyork 56:265, Pariz 221:90, Praga 166:73-167:53, Trst 295:27.

Zagreb, 18. jul. Amsterdam 22:655-22:715, Dunaj 794:78-797:78, Berlin 13:4475-13:7475, Bruselj 787:84 bl., Budimpešta 988:22 bl., Milan 294:215-296:215, London 273:85-274:65, Newyork kabel 56:165-56:865, Pariz 220:90-222:90, Praga 166:73-167:53, Zürich 1094:40-1097:40.

Beograd, 18. jul. Berlin 13:4475-13:4775, Dunaj 794:78-797:78, Budimpešta 988:22-988:72, Curih 1094:40-1097:40, London 273:85-274:65, Milan 295:10-196:10, Newyork 56:1650-56:3650, Pariz 220:90-222:90, Praga 166:73-167:53.

Dunaj, 18. jul. Berlin 168:95, Amsterdam 284:80, Kopenhagen 189:50, Stockholm 190:15, Newyork 707:75, London 34:4275, Pariz 27:8475, Bruselj 98:86, Praga 20:9863, Beograd 12:5588, Budimpešta 124:07, Bukarešta 4:2062, Varšava 79:35, Sofija 5:1788, Milan 73:06, Curih 57.

Curih, 18. jul. Beograd 9:125, Pariz 20:245, London 25:025, Newyork 514:40, Bruselj 71:875, Milan 26:945, Madrid 59:80, Amsterdam 207:05, Berlin 122:825, Dunaj 72:68, Zürich —, Sofija 8:74, Praga 15:255, Varšava 57:70, Budimpešta 90:20, Atene 6:675, Carigrad 2:44, Bukarešta 8:06.

Vrednostni papirji.

Zagreb, 18. jul. Drž. papirji: 7% inv. pos. 86-87:75, voj. škoda 435:50-436 (436), kasa 435:50-436 (435, 436), julij avg. nov. 435-436, dec. 435:50-436:50 (435, 436), 4% agr. obv. —, 7% Bler pos. 86:75-87:25, 8% Bler pos. 97-97:50, 7% pos. hip. 86:25-86:75 (86:50), — Banke: Hrvatska 50 d., Prašteditona 905-910, Udružena 191-192, Ljublj. kred. 122 d., Medjunarodna 63 d., Narodna banka 8100-8175, — Industrije: Sečera-na Osijek 380-385, Trboveljska 405-415, Slavonija 200 d., Vevče 126 d.

Beograd, 18. jul. 7% inv. pos. 90, 4% agr. obv. 55:75-56:50, 7% pos. Hipot. b. 88:75-89, 7% Bler 90-90:50, 8% Bler 99, vojna škoda 447:50 do 449:50, večji komadi 450-451:25, ultimo avgusta 453-454:50, ultimo novembra 460, ultimo decembra 462-462:50, Narodna banka 8300, Trg. obrtna b. Novi Sad 160.

Dunaj, 18. jul. Bankverein 18, Kreditni zavod 47:50, Dunav-Sava-Adria 12:25, Prioritete 91:60, Ruše 87:25, Trbovlje 50, Leykam 4:05.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu.

London, 18. jul. 7% Bler 86:50-87.

Newyork, 18. jul. 8% Bler 96-97, 7% Bler 87-87:5, 7% Hipot. b. 88:625-84.

Žitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta, brez prometa.

Novi Sad, 18. jul. Pšenica: baška 78/79 kg 170-175, gornjebaška 78/79 kg 172:5-177:5,

ban. Tisa šlep 175-180, gornjeban. 167:5 do 172:5, sremška 78 kg 165-170. — Ječmen: baški, sremški 63/64 kg 100-102:5, baški, sremški 69 kg 120-125. — Koruza: baška, sremška 110-115, sremška ladja Dunav 115 do 117:5, baška, sremška avgust 115-117:5, ban. 107:5-110, ban. ladja Dunav, Bega 115 do 117:5. — Moka: baška Og, Ogg 300-310, 6. 165-175, 2. 270-280, 7. 105-115, 5. 225 do 235, 8. 90-95. — Otrobi: baški neizprem. — Promet: pšenica 79 vagonov, oves 2 vagona, ječmen 1 vagon, koruza 72 vagonov, moka 17 vagonov, otrobi 16 vagonov. — Tendence: prijazna.

Sombor, 18. jul. Pšenica: baška 78/79 kg 170-175, gornjebaška 78/79 kg 172:5-175:5, sremška, slav. 78 kg 160-165, sremška 77/78 kg 157:5-162:5, ban. Tisa šlep 78/80 kg 170 do 175, ban. Bega šlep 77/78 kg 175-180, ban. Bega kan. 172:5-177:5, ban. Dunav šlep 77/78 kg 167:5-172:5. — Oves: baški, sremški 150 do 155. — Rž: baška nova 100-115. — Ječmen: baški sremški 64/65 kg 95-102:5, baški, sremški letni 67/68 kg 115-120, baranski 68/69 kg 120-125. — Koruza: baška 110 do 115, baška avgust 115-120. — Moka: baška Og, Ogg 300-310, 6. 160-170, 2. 260-280, 7. 110-120, 5. 220-230, 8. 85-95. — Otrobi: baški 75-80. Tendence: trdna. Promet 366 vagonov.

Budimpešta, 18. jul. Tendence prijazna, za koruza mlačna, promet živahen. — Pšenica: okt. 19-19:32 (19:26-19:27), marc 1931 20:75 do 21:06 (21-21:02). — Rž: okt. 12:15-12:48 (12:26-12:28), marc 1931 18:52-18:70. — Koruza: jul. 15:60-15:95 (15:25-15:30), avg. 15 do 15:45 (15-15:03). Trs. av. 13-13:20 (13 do 13:05).

Ljubljanske lesne tržišče.

Tendence za les mlačna, zaključenih je bilo 8 vag, mešanih drv in 2 vag. bukovih drv.

Dobave.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 26. julija t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg strojnega olja ter glede dobave 80 komadov plošč iz kovanega železa; do 31. julija t. l. pa glede dobave električnega materiala.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede dobave strokovnih časopisov.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 5. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 200.000 kg belega negašenega apna; dne 7. avgusta t. l. pa glede dobave 200.000 kg portland-cementa. — Dne 6. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega železa; dne 7. avgusta t. l. glede dobave 90 vagonov portland-cementa. — Dne 6. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100.000 kg negašenega apna. — Dne 6. avgusta t. l. pri Direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu glede dobave 500.000 komadov kapsul.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Nasvete za nove gradbe

načrta, proračune in nadzorstva izvršuje po zmerni ceni gradbeni arhitektonična inženirska pisarna: Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I.

Posestvo z mlinom

iščem v najem ozir. odkupim od gospodarja, ki bi lahko ostal do smrti pri hiši. — Naslov v upravi.

„Jugoslovan“

se naroča v Ljubljani v Gradišču 4 (poleg Nunske cerkve), telefon št. 30-68.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem otvorila v Ljubljani na Dunajski cesti št. 37

VINOTOC

in zajutrkovalnico, kjer bom točila pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina.

Priporočam se za obilen obisk

MARIJA ANTICEVIC

veletrgovina z vinom

Dol. Logatec

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

TURJASKI TRG 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

VSAK KMET MORA BITI ČLAN KMETIJSKE DRUŽBE

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

RAZPIS

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje dobavo materiala za doljni ustroj: ca. 7500 m³ tolčenega gramoza, ca. 740 m³ finega gramoza odnosno ca. 4450 m³ lomljenega kamna in ca. 3900 m³ tolčenega gramoza. Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25, Ponudbe je vložiti do 27. julija 1930. istotam.

RAZPIS

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje odvoz ca. 7600 m³ zemeljskega in zasipnega materiala ter različne vožnje za gradbeni material. Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25. Ponudbe je vložiti do 27. julija 1930.

RAZPIS

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje prevoz materiala za gornji ustroj: ca. 10.380 q tračnic. Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25. Ponudbe je vložiti do 25. julija 1930.

RAZPIS

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani razpisuje dobavo materiala: telefonskega in telegrafskega kabla ter različnih zveznih muš. Pripomočke je dobiti pri obratnem vodstvu, Zaloška cesta št. 25. Ponudbe je vložiti do 24. julija 1930. istotam.

Upravni in nadzorstveni svet ter ravnateljstvo Zadružne banke v Ljubljani naznanja tužno vest, da je velezaslužni in neumorno delavni ustanovitelj in predsednik, gospod

ANTON KRISTAN

minister n. r., predsednik Zveze gosp. zadrug i. t. d. i. t. d.

v četrtek, dne 17. t. m. ob 20. uri preminul.

Nenadomestljivega pokojnika spremimo k večnemu počitku v nedeljo, dne 20. julija 1930 ob 3. uri popoldne iz Delavske zbornice, Miklošičeva cesta, na evangelijsko pokopališče.

Ohranimo mu trajno hvaležnost in časten spomin!

V Ljubljani, dne 18. julija 1930.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

I. No. 7067.

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi se razpisujejo v območju okrajnega cestnega odbora v Kozjem štiri službena mesta banovinskih cestarjev, in sicer:

za cestne proge na banovinski cesti: Sv. Martin—Lesično—Podsreda—Kozje—Sv. Peter pod Sv. Gorami:

- 1 mesto od km 7-500 do km 12-000,
- 1 mesto od km 12-000 do km 17-000,
- 1 mesto od km 17-000 do km 29-000,
- 1 mesto od km 29-000 do km 41-500.

Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbе o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5— Din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, navedeno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti), je predložiti najkasneje do 10. avgusta 1930. kraljevski banski upravi v Ljubljani. Ljubljana, dne 11. julija 1930.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

I. No. 7068.

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi se razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora v Konjicah troje službenih mest banovinskih cestarjev, in sicer:

- a) Vojnik—Nova cerkev—Vitanje od km 0-00 do km 3-500,
- b) Konjice—Stranice—Gor. Dolič—Celje od km 7-00 do km 9-00;

eno mesto za cestne proge:

- a) Penoje—Teharje—Ponikva od km 0-00 do km 2-00,
- b) Poljane—Konjice od km 0-00 do km 4-00;

eno mesto za cestno progo Konjice—Ziče—Poljane od km 9-00 do km 16-00.

Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbе o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5— Din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, navedeno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti), je predložiti najkasneje do 10. avgusta 1930. kraljevski banski upravi v Ljubljani. Ljubljana, dne 11. julija 1930.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

I. No. 7069.

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi se razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora Mariburg eno službeno mesto banovinskih cestarja in sicer: za cestno progo: Radolska—Zg. Vižingra—Mariburg, km 0-00 do km 5-200 in zvezno cesto od km 0-00 do km 8-000.

Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbе o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5— Din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, navedeno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti), je predložiti najkasneje do 10. avgusta 1930. kraljevski banski upravi v Ljubljani. Ljubljana, dne 11. julija 1930.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

I. No. 5348.

Razpis.

Na podlagi § 31. zakona o banski upravi se razpisujejo štiri mesta pogodbenih banovinskih strojnikov za vodstvo cestnih valjarjev in traktorjev.

Prosilci za ta mesta morajo poleg splošnih pogojev, ki se zahtevajo za vstop v drž. službo, dokazati, da so izprašani šoferji in mehaniki, oziroma izprašani strojevodje in mehaniki ter da so večji popravilnih del na traktorjih in motorjih.

Mesečni honorar zpaša Din 1000— poleg tega pa pripada tudi terenska nagrada mesečnih Din 800—, kadar so zaposleni na terenu.

Prošnje, kolkovane s kolkom za 5— Din in opremljene s predpisanimi prilogami, je vložiti tekom 14 dni po razglasitvi tega razpisa, pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 15. julija 1930.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

A VII 139/30.

1693

Oklic.

s katerim se sklicujejo zapuščinski upniki.

Ho z ič Anton, klepar v Turskem vrhu št. 33, je umrl dne 19. marca 1930.

Vsi, ki imajo kako terjatev do zapuščine, se pozivljajo, da napovedo in dokažejo svoje terjatve pri tem sodišču dne 26. septembra 1930. ob desetih, v sobi št. 16, ustmeno, ali pa do tega dne pismeno. Sicer ne bi imeli upniki, ki niso zavarovani z zastavno pravico, nikake nadaljnje pravice do te zapuščine, ako bi zaradi plačila napovedanih terjatev pošla.

Okrajno sodišče v Ptuj, dne 16. julija 1930.

T V 18/30—3

1682—3—3

Amortizacija.

Na prošnjo Cajnko Elizabete, soproge vinskega trgovca v Slovenjgradcu, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilka baje izgubila, ter se njih imejtelj pozivlja, da uveljavi tekom enega leta počenši z dnem 8. julija 1930. svoje pravice. Sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Cajniko Elizabeta, soproga, živiljski oddelk, Ljubljana, št. 6426, glaseča se na ime: Cajnko Elizabeta, Slovenjgradec.

Okrožno sodišče v Celju, odd. V., dne 8. julija 1930.

E 339/30—8.

1691

Dražbeni oklic.

Dne 11. avgusta 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 12 dražba nepremičnin: hiša št. 63 z lesenim gospodarskim poslopjem, obstoječim iz hleva, šupe, vinske kleti in svinjaka, vrt, 3 njive, 3 travniki, vinograd, 4 pašniki in gozd, zemljiška knjiga Pavlova vas, vložna št. 23.

Cenilna vrednost: Din 20.791,45; vrednost pritikline 1276 Din; najmanjši ponudek: Din 14.711,64.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Brezicah, odd. II., dne 15. julija 1930.

E 218/30—5.

1694

Dražbeni oklic.

Dne 26. avgusta 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Št. Vid pri Stični, vl. št. 117.

Cenilna vrednost: 30.800 Din; najmanjši ponudek: Din 20.533,34.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Višnji gori, dne 12. julija 1930.

E 739/30—6.

1687

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke dr. Božič Antona, odvetnika v Celju, bo dne 19. avgusta 1930. ob devetih, pri tem sodišču, v sobi št. 4, na podlagi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Sv. Pongrac, vl. št. 57; stavbena parcela z 2 hišama, gospodarskimi poslopiji, cenilna vrednost 72.000 Din, z mlinom, zemljišča (njive, travniki, vinograd, gozdova) Din 188.314,95; pritikline 18.120 Din, skupaj 278.434,95 Din, najmanjši ponudek 165.956 Din 63 p.

Po odbitku služnostne pravice drž. rudnika v Zabukovci, vredna 2500 Din, in

prevžitnih pravic vknjiženih na posestvu Blaža Gačner, njihovih 27.000 Din, znaša prava cenilna vrednost Din 248.934,95.

K nepremičnini zemljiška knjiga Sv. Pongrac, vl. št. 57, spadajo sledeče pritikline 1 par konj, 1 krava, 1 konjska oprava, slamoreznica, mlatilnica, vetrni mlin, razno poljedelsko orodje, 1 težak voz, 1 lahak voz, 250 hmeljovk, 8 polovnjakov, 2 kadi za zelje, 1 mlinarska oprema v cenilni vrednosti 18.120 Din. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja. Vadij znaša 24.893 Din 49 p.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III., dne 28. junija 1930.

E 238/30—5.

1686

Dražbeni oklic.

Dne 12. septembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Črna, vl. št. 112.

Cenilna vrednost: 16.175 Din; najmanjši ponudek: Din 8087,50.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče Prevalje, dne 12. julija 1930.

Konkurzni razglasi

S 8/30—1.

1692

329. Konkurni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Krivica Alberta, imejtelja parne žage v Mirni peči.

Konkurzni komisar: Hočevar Alojzij, sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu. Upravnik mase: dr. Globevnik Josip, advokat v Novem mestu.

Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču, soba št. 58.

dne 4. avgusta 1930. ob enajstih.

Oglasitveni rok do 20. avgusta 1930.

Ugotovitveni narok pri imenovanem sodišču dne 4. septembra 1930. ob enajstih.

Okrožno kot konkurzno sodišče v Novem mestu,

dne 16. julija 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. T. 592/14.

1661 a—2—2

Razglas o licitaciji

za polaganje terrazza, linoleja in celoteksa v porodnišnici pri javni bolnici v Celju.

Po nalogu kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, V.No. 2034/75 z dne 10. julija 1930, razpisuje podpisano sresko načelstvo za prevzem polaganja terrazza, linoleja in celoteksa pri gradnji porodnišnice v Celju prvo pismeno ofertno licitacijo s skrajšanim rokom, ki se bo vršila dne

31. julija 1930. ob enajstih, pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Celju.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz popolnega razpisa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani, in na razglasni deskah sreskih načelstev v Celju, Kranju, Ljubljani, Novem mestu, Mariboru, Varazdinu in Zagrebu.

Sresko načelstvo v Celju, dne 11. julija 1930.

Št. T. 633/2

1670 a—2—1

Razpis.

Sresko načelstvo v Celju razpisuje mesto začasnega cestarja-delavca na progi km 54 do 59 državne ceste št. 50. Pravilno kolkovane in s potrebnimi prilogami opremljene prošnje je vložiti pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Celju do 15. avgusta 1930.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz popolnega razpisa v »Službenih objavah« Jugoslovana z dne 16. julija 1930., št. 36, in iz razpisov, nabitih na uradnih deskah tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani ter sreskih načelstev

v Celju, Kranju, Ljubljani, Mariboru in Novem mestu.

Sresko načelstvo v Celju, dne 10. julija 1930.

Razglas

o ponudbeni licitaciji za zgradbo na reki Muri.

Terenska tehnična sekcija za reg. Mure v Mariboru razpisuje po nalogu kraljevske banske uprave Dravske banovine V.No. 209/51 z dne 30. junija 1930., na podlagi členov 86.—98. zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910. in njegovih izprememb, odnosno dopolnitev za prevzem in izvršitev zgradb na reki Muri, v skrajšanem roku 15 dni

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 5. avgusta 1930., ob 11. uri

pri Terenski tehnični sekciji za reg. Mure v Mariboru. Istotam se lahko vpogledajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki.

Za vsak sektor je predložiti posebno ponudbo v obliki enotnega popusta v odstotkih na ceno uradno odobrenega proračuna, ki znaša

za sektor Ižakovec—Melinci, km 79.150 do 77.600 Din 472.540.

Svojeručno pisane ponudbe, opremljene s kolkom za 100— Din, priloge pa vsaka s kolkom za 2— Din, morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenca na dan licitacije v zapečatenem zavitku in z zunanjo označbo: »Ponudba za prevzem zgradb na reki Muri ponudnika N. N.«, in sicer neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne.

Poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe, kakor tudi ponudbe, ki bi došle po pošti ali brzojavno, se ne bodo vpoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje, ter mora položiti kavcijo, katere znaša:

Din 48.000 za naše in Din 96.000 za tuje državljane.

Kavcija se mora položiti najkasneje na dan licitacije do 10. ure, in sicer bodisi v gotovini pri državni hipotekarni banki, filijalki v Ljubljani, ali pa pri Davčni upravi v Mariboru v državnih vrednostnih papirjih oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88. zakona o državnem računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B. Pogodbe in nabave.«

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh v plačilo dospelih davkov ter potrdilo ministrstva za gradbo, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti nezatvoreno predsedniku licitacijske komisije. Pooblaščenca morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Državna uprava si izrečno pridržuje pravico, oddati razpisana dela in dobave brez ozira na višino ponujene svote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

Terenska tehnična sekcija za reg. Mure.

Št. 906.

1690

Dražbeni oklic.

Glasom rešenja Ministarstva trgovine i industrije Središnje uprave za mere i dragocene metale, broj 3774, z dne 4. julija 1930., se bo vršila pri podpisnem uradu dne 30. julija 1930. ob desetih, dražba 5 komadov novih hrastovih sodov, vsebine 78-2, 78-5, 77-2 72-5 in 83-4 litrov, last Medved Ivana, sodarja, Tacen 56, pošta Št. Vid nad Ljubljano.

Najmanjši ponudek je Din 390.—.

Kontrola mer in dragocenih kovin Ljubljana, 15. julija 1930.

Razne objave

Poziv upnikom.

Podpisani likvidatorji naznanjamo, da je prešla »Bistrica«, kemična tovarna olja, lakov in barv, družba z omejeno zavezo v Demžalah, po sklepu obnega zboru družbenikov z dne 12. aprila 1930. v likvidacijo, ter pozivamo po § 91. zakona o družbah z omejeno zavezo njene upnike, naj se zgledajo pri nas.

V D o m ž a l a h, dne 15. julija 1930.

Bizjak Stane, Florjančič Hinko, dr. Pavlin Fran.